

Ara fa cinquanta anys que el Tibet es va aixecar contra l'ocupació xinesa; una rebel·lió que va comportar l'exili del dalai-lama. Mentre el govern xinès ha reforçat el control per prevenir una altra revolta com la de l'any passat, els tibetans de l'exili es preparen per commemorar la data del 10 de març del 1959, que va implicar la pèrdua definitiva de les seves llibertats.

Un contingent de soldats de l'exèrcit xinès desfila per la plaça que hi ha davant el palau de Potala, la residència del dalai-lama fins el 1959, a Lhasa, la capital del Tibet, en una imatge presa l'any 2003.

Mig segle de resistència

Entre els catalans i els tibetans hi ha coses en comú: per exemple, tots dos pobles tenen una data per commemorar la fi de la seva existència com a estats sobirans. El 10 de març d'ara fa cinquanta anys els tibetans s'aixecaven en armes per alliberar-se de l'ocupació xinesa, que havia començat progressivament deu anys abans. La repressió de l'exèrcit xinès va ser implacable i, en vista del risc que corria la seva vida, el dalai-lama, la màxima autoritat religiosa i política del Tibet, es va trobar obligat a fugir del país. Els tibetans recorden el 10 de març com el dia nacional de la revolta tibetana; una data que, a parer de Xavier Santamaria, coordinador de la comissió de drets humans de la Casa del Tibet de Barcelona, té un significat

semblant a la diada catalana. “El 10 de març tibetà es pot comparar a l'Onze de Setembre –diu Santamaria–; es tracta de dos països que s'assemblen. La festa dels catalans neix d'una derrota i per als tibetans el 10 de març implica la pèrdua de la llibertat d'una nació que havia estat lliure i que es va veure envaïda per la Xina.”

Uns 300.000 tibetans van sortir al carrer el 10 de març del 1959 i van envoltar la residència del dalai-lama, el palau de Potala, a Lhasa, per tal d'evitar que fos segrestat pels soldats xinesos, tal com els rumors indicaven des d'uns dies abans. La situació va derivar en un enfrontament entre el poderós exèrcit xinès i grups de tibetans mal armats. Una setmana després, el palau de Potala va rebre l'impacte

d'unes quantes peces de l'artilleria xinesa, cosa que va obligar el dalai-lama a prendre la decisió de sortir del país i a exiliar-se a l'Índia. A partir d'aleshores, el govern xinès va ordenar la limitació progressiva de l'autonomia del Tibet i, en sintonia amb la política del règim comunista, va aplicar una redistribució de la propietat de la terra. La resposta de les autoritats xineses fou, de fet, contundent, amb nombrosos monestirs budistes destruïts i un gran nombre de víctimes. “La repressió durant els primers anys va ser brutal. Des del 1959, a conseqüència de l'ocupació xinesa, un milió de tibetans han mort i més de 150.000 viuen a l'exili. Gairebé totes les famílies del Tibet tenen algun familiar que ha hagut de marxar”, explica Xavier Santamaria.

Monjos empresonats. El mes de març de l'any passat, en escaure's el 49è aniversari de la revolta tibetana, un grup d'uns 300 monjos van sortir al carrer per reclamar l'alliberament d'uns

companys empresonats. La protesta es va estendre i molts joves tibetans s'hi van afegir, mentre el govern xinès, en tenir notícia dels atacs contra establiments regentats per xinesos, ordenava que hi intervingués l'exèrcit. Segons que va denunciar el dalai-lama des de l'exili, l'actuació de les tropes xineses per a sufocar la revolta va causar la mort de més de 400 tibetans i milers d'empresonats. Per una altra banda, el govern xinès va acusar el dalai-lama de ser l'instigador de la revolta per tal de donar publicitat a la causa tibetana, aprofitant que l'any passat se celebraven els Jocs Olímpics a Pequín.

El corresponsal de la revista *The Economist* en aquella zona, un dels pocs periodistes occidentals que el març de l'any passat eren a Lhasa, va relatar en aquell setmanari britànic que, tot i que inicialment la revolta semblava un conflicte originat per l'odi entre ètnies diferents —és a dir, tibetans i xinesos—, entre les causes també calia tenir en compte el malestar originat per l'aug-

ment del preu dels productes bàsics i la desconfiança que havia suscitat l'entrada en servei del tren entre Pequín i la capital tibetana. De la mateixa manera, el periodista Vicenç Batalla, col·laborador d'EL TEMPS, va tenir l'oportunitat de viatjar a Lhasa uns dies abans d'esclatar la revolta del mes del març de l'any passat. Al seu reportatge (vegeu EL TEMPS 1.253) aquest periodista reflectia el malestar dels tibetans per la presència de xinesos, sobretot soldats, a més dels esforços del govern xinès per a controlar la informació que surt del Tibet.

De fet, enguany les autoritats xineses, conscients que es compleixen cinquanta anys de la revolta tibetana, han extremat les precaucions. Segons el responsable de la comissió de drets humans de la Casa del Tibet de Barcelona, "la situació al Tibet és pitjor que l'any passat, amb un augment dels controls, fins i tot la vigilància sobre les comunicacions telefòniques. Si un exiliat truca a la seva família al Tibet, immediatament els soldats van a aquella casa a fer preguntes. A més, molts monestirs han estat tancats i els detinguts són torturats a les presons. La situació ha empitjorat molt". Tot i el control informatiu, Santamaria explica que les notícies sobre el Tibet surten a l'exterior portades pels tibetans que fugen del seu país a través de la serralada de l'Himàlaia, sobretot durant l'hivern, aprofitant que les condicions meteorològiques extremes obliguen els soldats xinesos a reduir la pressió sobre la línia fronterera.

Actes commemoratius. La celebració dels Jocs Olímpics de Pequín, l'agost del 2008, va motivar que, durant les setmanes prèvies, en ciutats d'arreu del món s'organitzessin manifestacions

Des del 1959, a conseqüència de l'ocupació xinesa, un milió de tibetans han mort i més de 150.000 viuen a l'exili.

a favor del Tibet, demanant un boicot als Jocs (vegeu també EL TEMPS 1.253). Finalment, tot i les mostres de suport a la causa tibetana i les tímides reclamacions a favor dels drets humans fetes al govern xinès, la majoria d'alts mandarins mundials van acudir a la cerimònia d'inauguració i de clausura d'aquell esdeveniment. A parer de Xavier Santamaria, fa de mal dir si la campanya de boicot va afavorir la causa tibetana o la va perjudicar, però almenys la va posar al mapa. "El conflicte que es viu al Tibet és un d'aquells conflictes oblidats, que poca gent coneix. En aquest sentit, la campanya de boicot va ser positiva. La cosa més trista, però, és veure com els països occidentals es fan enrere a l'hora de donar suport al dalai-lama si la Xina els adverteix que això pot perjudicar les relacions comercials. A més, en el context actual de crisi, els governs tampoc no volen arriscar-se que les autoritats xineses facin un boicot a les empreses o productes estrangers", explica Santamaria.

Segui com vulgui, la Fundació Casa del Tibet de Barcelona ha programat un seguit d'actes per commemorar els cinquanta anys de la revolta tibetana. El dia 10 de març vinent hi haurà un "dejuní per la pau" a la plaça de Catalunya, organitzat per la comunitat tibetana catalana, i una concentració a la plaça de Sant Jaume, amb la lectura del missatge que el dalai-lama fa cada 10 de març. Segons Xavier Santamaria, coordinador de la comissió de drets humans de la Casa del Tibet de Barcelona, l'objectiu dels actes és fer saber a la gent que la lluita del poble tibetà va endavant. També, com es fa a moltes ciutats d'Europa, han demanat als ajuntaments de Catalunya que aquest dia pengin una bandera tibetana al balcó com a mostra de solidaritat amb el Tibet. "Hi hem convidat personalitats de la política i de l'esport, tot i que la resposta ha estat minsa. Per això demanem l'assistència de la gent, perquè així les autoritats ens escoltaran. El suport per part de les autoritats catalanes i espanyoles a la causa tibetana fins ara ha estat nul. Per a ambdós governs, acceptar el Tibet és semblant a acceptar Kosovo: pensen que per això poden tenir problemes", conclou Santamaria.

Xevi Camprubí